

GOSTOVANJE FOLKLORNE SKUPINE MLADIKA V CORDOBI

Člani folklorne skupine Mladika smo se v petek, 18. julija 2025, odpravili na gostovanje v provinco Córdoba. V večernih urah smo se zbrali v Našem domu v San Justu. Na dvorišču, pri kapelici Marije Pomagaj smo skupaj zmolili za srečno pot in lepo gostovanje ter se poslovili od domačih. Z avtobusom smo se nato odpeljali na dolgo pot proti slikovitemu mestecu Villa General Belgrano, kamor smo prispeli v soboto blizu poldneva.

Na dvodnevno gostovanje smo odšli na povabilo organizatorjev prireditve "Fiesta Nacional del Chocolate Alpino". Skupaj nas je potovalo dvajset plesalcev in tri spremljevalke.

V soboto popoldne smo najprej sodelovali v povorki, s katero so uradno odprli Oktoberfest 2025, nato pa smo na glavnem odru s 15-minutnim programom zaplesali plese iz gorenjske pokrajine. Številna publika nas je nagradila z velikim aplavzom.

Zvečer smo si vzeli čas za sprostitev in druženje. Ob sproščenem vzdušju so fantje pripravili okusne hamburgerje.

V nedeljo smo dan začeli s sveto mašo v bližnji cerkvi Parroquia Nuestra Señora del Valle.

Nato smo si vzeli nekaj časa za sprehod po mestecu in občudovali čudovito naravno okolje. Kot se spodobi za nedeljsko kosilo, so fantje pripravili meso na žaru. Zvečer smo ponovno ponosno nastopili in predstavili naš program.

Dva dneva sta prehitro minila in je v ponedeljek zjutraj že prišel čas za odhod. V večernih urah smo se veseli vrnili pred Naš dom, kjer so nas pričakali starši in domači.

V Córdoba smo bili deležni velikega gostoljublja. S ponosom smo delili naše folklorne plese in nošo ter tako predstavili Slovenijo in našo slovensko skupnost v Argentini. Hvaležni smo, da lahko ohranjamo in predstavljamo našo kulturno dediščino. Iskrena hvala vsem, ki nas podpirate in omogočate naše delovanje!

Mladika

MLADINSKI DAN V CARAPACHAY-U

V Carapachayu smo 10. avgusta praznovali mladinski dan. Zjutraj, kot ponosni in hvaležni sinovi dveh domovin, smo dvignili argentinsko in slovensko zastavo ter zapeli himni.

Kot dobrodošlico prvim ekipam smo ponudili za zajtrk čaj in rogljičke.

Ob pol dvanajstih smo imeli sveto mašo. Maševal je gospod Robert Brest.

Za opoldan smo pripravili hamburgerje in kosilo. Za kosilo, po starem: peceto, tenstan krompir, solato in za posladek breskve z smetano.

Čez dan so tekmovalе fantovske in dekliške ekipe, ki so se vpisale za turnir odbojke. Prvo mesto na turnirju sta osvojila ekipi SFZ in SDO iz San Justa. Po končanem turnirju smo se združili v dvorani za kulturni program »Veliki Jurčič«. Po programu smo izročili pokala zmagovalnim ekipam in priznali najboljše igralce dneva: Leila Erjavec in Tomi Erjavec.

Nato smo nadaljevali s prosto zabavo.

Iz srca hvala vsem, ki ste nam pomagali! Res smo preživeli čudovit dan!

Najlepša hvala!

Mihaela Hanžje

Dragi rojaki v Argentini, prisrčno pozdravljeni!

Na ta ali drugi način vas je verjetno že dosegla novica, da med vas prihaja duhovnik Gašper Mauko, ki se bo pridružil Franciju Cukjatiu in Robertu Brestu in Janezu Cukjatiu v Mendozi (in seveda lazaristoma Toniju Burji in Branku Janu). Med obiskom pri vas pred tremi leti leta 2022 sem bolj od blizu spoznaval skupnosti v Argentini, se srečal z duhovniki, msgr Jure Rode je bil takrat že zelo bolan, zdaj pa je že naš priprošnjik pri Bogu, in ste mi pogosto izražali vašo iskreno željo, da k vam pride še kakšen duhovnik iz Slovenije, ker so potrebe zares velike. Bogu hvala, Vaše prošnje so bile uslišane in med vami je zopet Robert Brest, v septembru pa prihaja še Gašper Mauko iz Ljubljanske nadškofije. Ob tem, ko se vsem vam iskreno zahvaljujem za Vašo zvestobo Bogu, domovini in kulturi, ter duhovnikom za požrtvovalno poslanstvo Vas prosim, da tudi Gašperja sprejmete z vso ljubeznijo in gostoljubnostjo, da so se bo med vami lepo počutil.

Gašper Mauko prihaja v Buenos Aires, kjer bo živel skupaj z gospodom Francijem in gospodom Robertom, da bo podrobneje spoznaval skupnosti, maševal, spovedoval, se še naprej učil španščine, hkrati pa se bo vedno bolj posvečal skupnosti v Mendozi. Ob vseh rednih pastoralnih dejavnostih naj bi se predvsem skupaj z Robertom še več posvečal mladim, študentom, sodeloval v slovenski šoli, obiskovanju družin, morda se ustanovi kakšna zakonska skupina, biblična skupina, molitvene skupine, s svojimi darovi lahko obogati pevske dejavnosti. Posebna skrb naj bodo starejši, bolni, osamljeni, karitativna dejavnost, saj se v tej še posebej kaže naše življenje po evangeliju. Vse te dejavnosti naj se dogajajo tudi med tednom, saj so sobote in nedelje zasedene z rednimi mašami in drugimi dogodki.

Zahvaljujem se Upravnemu odboru Slovenske hiše, pastoralnemu svetu, vsem drugim sodelavcem, samo z vami, vašimi nasveti iz pobudami, lahko vaši duhovniki odgovarjajo na mnoge izzive na pastoralnem področju in odgovorni skrbi za imetje. Spremembe v družbi in tudi Cerkve so zelo hitre, zato je še toliko bolj potrebno veliko pogovora o tem, kako nagovarjati sodobnega človeka, predvsem mladega, da bo v veri, zakramentih, molitvi odkrival predvsem velik dar in blagoslov za njegovo življenje.

Na vse vas dragi bratje in sestre kličem Božji blagoslov, varstva Marije Pomagaj, ter vseh slovenski blaženih, še posebej bl. Antona Martina Slomška in bl. Alojzija Grozdeta, ter naših svetniških kandidatov, še posebej škofa Baraga.

Msgr. Dr. Anton Jamnik

Predsednik Komisije za Slovence v zamejstvu
in po svetu pri Slovenski škofovski konferenci

Ljubljana, na praznik Marijinega rojstva, 8. september 2025

Tole pa sem o Gašperju Mauku napisal v zadnji številki Družine:

Gašperja Mauka sem srečal pred leti, ko je vstopil v Bogoslovno semenišče, na Teološki fakulteti pa pri predmetu Filozofija religije. Pri pisanju esejev se je pokazala njegova umetniška duša, ustvarjalen duh in samoniklost v razmišljanju. Prav ta njegova radovednost in izvirnost ter pristno duhovno iskanje še danes kažejo na to, da se ne želi prepustiti nekim stereotipom in rutini, ampak hoče stopati po poti, ki od njega zahteva nekaj več, nove izzive, pripravljenost da tvega. Občudujem njegov pogum in zaupanje v Božji načrt in Marijino varstvo. Ko sem ga povabil, oziroma prosil, da bi svoje duhovniško poslanstvo nadaljeval med našimi rojaki v Argentini, si je je vzel čas za razmislek, razločevanje, poromal je v Fatimo in potem pogumno povedal svojo odločitev. Začetne dvome in vprašanja je zamenjala notranja umirjenost, kjer ni bilo nobenega prostora za človeško preračunljivost in »cincanje«.

SPOMINSKA PROSLAVA | San Justo

Letos, ob 80. obletnici prisilnega odhoda iz domovine se s spoštovanjem in bolečino v srcu spominjamo vseh, ki so izgubili življenje zaradi komunističnega režima. V nedeljo, 29. junija, je sanhuška družina pričela nedeljsko jutro s sveto mašo za vse žrtve komunističnega nasilja na Slovenskem. Daroval jo je g. Robert Brest. Mešani pevski zbor San Justo je bogoslužje obogatil s petjem pod vodstvom prof. Diega Péreza.

Nadaljevali smo spominsko slovesnost v Našem domu, ko smo pred spomenikom

posvečenem domobrancu, mučencu, pesniku in vzorniku Francetu Balantiču darovali skupno molitev, ki jo je pripravil naš dušni pastir, g. Robert Brest, v kateri smo priporočili smu duše umrlih usmiljenemu in pravičnemu Bogu. Ob Balantičevem kipu smo položili venec ter spominsko ploščo ob 80-letnici prisilnega odhoda naših prednikov iz rodne domovine, ki je bila blagoslovljena pri sv. maši, in se v spoštljivem spominu poklonili vsem padlim žrtvam.

-Nadaljuje na 2. stran

SPOMINSKA PROSLAVA | *San Justo*

-Iz 1. strani

V zgornji dvorani Doma je napovedovalka Sonja Miklič toplo pozdravila vse navzoče ter nas popeljala v drugi del slovesnosti. Zbrano smo prisluhnili slavnostni govornici, Ivani Tekavec. Besede so mnogo več kot le spomin, je krik ljubezni, bolečine in iskanje ter zahteva pravice in pravičnosti. Njihovo trpljenje, utišani glasovi in izgubljene sanje ostajajo neizbrisljiv del naše zgodovine. Ti moške, žene in otroci niso padli v boju – mnogi so preprosto izginili, brez sodbe, brez slovesa. Spomin nanje nas opominja, da svoboda, dostojanstvo in resnica niso samou-

mevne vrednote, temveč dragocena dediščina, ki jo moramo varovati.

Preko družinske zgodbe se poklanja tisočim žrtvam revolucionarnega nasilja v Sloveniji – ljudem, ki so trpeli preganjanje, izgnanstvo in smrt samo zato, ker so razmišljali drugače ali želeli ohraniti svoje vrednote. Njena osebna zgodba – o starih starših, ki so pobegnili brez ničesar, o očetu, materi in o razseljenih družinah – je zgodba raztrganega naroda, ki še danes ni prejel priznanja ali zadoščenja.

To sporočilo pa nagovarja tudi prihodnje rodove, spominja nas, da poznavanje zgodovine ni le lekcija, temveč odgovornost. V času, ko nas tok vsakdanjosti zlahka odnese stran od preteklosti, ostaja dolžnost, da vztrajamo v resnici in ohranjamo živ spomin na tiste, ki so trpeli, izgubili dom, življenje in dostojanstvo. V imenu tistih, ki so padli brez sojenja in vseh, ki so preživeli z razklano dušo, se dviga glas, za spomin, za pravičnost in za našo istovetnost. Naj ne pozabimo, naj ohranimo resnico in dostojanstvo za vse, ki so bili utišani za vedno

doma; recitatorjem Naceju Kržišniku, Sebastjanu Žgajnarju, Aleju Llallire, Martinu Uštarju, Luku Trpinu in Mateju Urbančiču; za video s posnetki, Tatjani Malovrh; Gabiju Ravniku, ki je poskrbel za fotografije in Barbari Kržišnik za snemanje letošnje proslave.

Za prihodnje generacije naj bo ta spomin svetilnik. Naj nikoli več ne dovolimo, da bi se krivica zakrila s politično močjo ali da bi človeško življenje postalo brezimno orodje za dosego ciljev. Spominjajmo se ne zato, da bi ostali v preteklosti, temveč, da bi gradili boljšo, pravičnejšo prihodnost.

NDSJ

PADLIM SPOMIN, NAŠIM PREDNIKOM ČAST | *Ivana Tekavec*

Drage družine naših junakov, dragi rojaki!

Ob 80-letnici končane druge svetovne vojne, ko se je zgodila največja tragedija slovenskega naroda, smo z velikim ponosom zbrani v poklon in spomin na vse žrtve komunistične revolucije.

Moja zgodba se ne razlikuje od tvoje, tvoje, ali kakega drugega, skratka od naše zgodbe. Po mamini strani, se je stari ata Anton, Tata smo ga klicali, odločil, ko je že na lastni koži doživel prvo svetovno vojno, da družina Bevčar ne bo plen Italijanov niti ujetnica komunističnega režima, in tako so pripravili kovčke in postali begunci v iskanju svobode. Ko so na poti v Argentino najprej prispeli v Rim, so Tatu povedali, da je na listi za likvidacijo. Stara mama Angela je sama s petimi otroki šla na ladjo v neznani svet. Tata je prišel kasneje, a ni nikdar zaupal imena tistih, ki so ga skrivali, da bi ga partizani ne uje- li, kajti bil je prepričan, da so med nami vohuni in ni hotel izdati imena dobrih duš, ki so mu bili v oporo in rešitev.

Po očetovi strani, je bil moj oče Ciril domo- branec, vrnjen iz Vetrinja in zaprt v Ljubljani, v Škofjovih zavodih v nesrečno slavni kapeli, kjer so se razvijala najbolj grozna in nečloveška doživetja. To prav v kapeli - ironično, kaj? Ata Ciril je bil odpuščen iz Zavodov kot mladoletnik, štel je komaj 17 let. Od ljubljanskega zapora je bil odveden na prisilno delo. Od tod je v drugo preplezal Karavanke in tako ušel režimu in se pridružil družini v taborišču v Spittalau. Od tam pa v Argentino.

Teh nekaj vrstic so hladna dejstva in statistika. Resnično pa je vmes bilo veliko gorja, žalosti, trpljenja, tesnobe in negotovosti.

Zato sem tudi jaz danes tukaj.

Zaradi njih, zaradi časti, zaradi spomina, zara- di zgodovine.

Povabim vas, da za minuto ali dve zaprete oči in pomislite kaj vse bi vzeli s seboj, če bi morali v naslednjih deset minutah zapustiti vse, prav vse kar imate. S seboj lahko vzamete samo kar lahko nosite v rokah, komaj kar lahko spravite v ročno torbo. Peš boste to nosili noč in dan, v dežju in vročini, v lakoti in nespečnosti, v strahu in tveganju ... Vse drugo ostane za vami, le kar roke in srce nosijo gre z vami.

V tej strašni tragediji so tri razsežnosti ali di- menzije: Slovenija, zgodovina, in med Slovenijo in zgodovino, mi.

O zgodovini vam lahko zagotovim, da znanje daje moč, znanje daje orodje, argumente, ute- meljitev in dokaze. Da, znanje ti daje moč.

In zakaj potrebujemo moč in znanje? Da se zo- perstavimo tistim, ki še danes zanikajo dejstva, tajijo zgodovino in jo izkrivljajo. Ko je pred 80

leti svet slavil konec vojne, se je za Slovenijo in Slovence pričel križev pot. Svet je podpisal mir. Tudi bivša Jugoslavija, kamor je tedaj spadala Slovenija, je podpisala mir, ne bodo več streljali ne napadali ...

Ko je svet začel misliti kako naprej, je Slovenec Slovenca zverinsko pobijal, brez sojenja, brez obsodbe. 12.000 in dvanajestisočkrat so ustrelili že po končani vojni. Koliko jih je bilo med vojno pobitih, je pa verjetno tudi strašno število.

Zavedam se, da živimo v času brez časa: ved- no se mudi, vse mora biti danes, zdaj, ta trenu- tek. Ponudb imamo na pretek, včasih je izbira težka, česa se bomo lotili, kaj bomo gledali, poslušali, kaj, kam ... koncerti, potovanja, stre- aming, študij v tujini, sanjska služba, vlogi, spo- redi 'on demand' in še in še. A spodbujam vas, da si vzamete ... ne, bolje rečeno, si podarite 3 minute časa in preberite nagovor g. Toneta Mi- zerita iz letošnje spominske proslave v Slovenski hiši, objavljen v Svobodni Sloveniji, ki jo najdete na spletu. Tako jasno, odločno, poučno je na- pisano, da vam iz srca priporočam in na srce polagam: podarite si tri minute, v katerih se razkrije 80 let zgodovine, ki jo moramo poznati, kot dolžnost, tudi kot užitek znanja. In končno, če ne poznamo zgodovine, kako jo bomo naprej podajali naši mladini, otrokom?

Kot drugo dimenzijo sem omenila Slovenijo. Slovenija, korenine, ki te vlečejo; tako kot je lepa, bogata, čudovita. A ne bo v polnosti za- dihala, dokler ne razčisti preteklosti. Gotovo se je tudi vam zgodilo, tako kot je dežela krasna, očarljiva, nekaj ji manjka, v zraku čutiš neko melanholijo, neko potrtost ...

Rane, ki jih nosi slovenski narod -doma in po svetu-, se še niso zacelile. Kot je v letošnji slove- snosti v Kočevskem rogu povedal pridigar škof Andrej Saje: »Zločini revolucionarnega nasilja niso bili obsojeni, nedolžno ubiti niso bili oprani krivde, njihovi posmrtni ostanki še vedno nera- zumno dolgo niso pokopani. Mrtvi in njihove družine čakajo na priznanje in na obžalovanje zlih dejanj.«

Čakamo, še vedno čakamo.

A naj nas ne zmedejo nekateri glasovi, ki go- vorijo, da so med morilci bili tudi pošteni parti- zani. Ne, ne se motit, tukaj govorimo o pokvar-jeni ideologiji in perversnem in nemoralnem sistemu, ki je genocid omogočal, dopuščal in celo nagrajeval. Bodimo si na jasnem: mrtvi ne postanejo kar tako; umorjeni v jamah in po vsej Sloveniji se ne pojavijo iz nič, kar tako. Li- kvidacija je bila od vsega začetka načrtovana, bodisi po stanu, poklicu, vplivu in celo imensko. Pripravljene liste, seznams z nasprotniki tej ide- ologiji in sistemu so bile pripravljene in se po

Po končanem govoru, se je na odru Frida Be- znika pričela spominska akademija. Skupina mladih fantov je sredi odra doživeto in srčno recitirala več poezij, ki govorijo o težkih časih vojne, begunstva in spomina na domovino. Pe- sniki opisujejo gozdove, poti bega, taborišča in občutke izgube, a tudi mir, ki ga najde v naravi in spominih. V njih čutimo ljubezen do Sloveni- je, žalost nad izgubljenim in hvaležnost za vse, kar ostane – vera, upanje, beseda in pesem. Spomin je nekaj dragocenega, kar moramo oh- raniti in spoštovati. Mesec junij nas spominja, da ne smemo pozabiti, kdo smo, od kod priha- jamo in da tudi v bolečini lahko najdemo moč za prihodnost.

Ob koncu spominske slovesnosti smo vsi nav- zoči s ponosom zapeli pesem Moja domovina.

Odbor Našega doma se še posebno zahva- ljuje vsem nastopajočim in sodelavcem letoš- nje Spominske akademije: slavnostni govor- nici Ivani Tekavec; za zamisel in režijo odrske predstave, Toniju Rovanu; skupini Luč in zvok; za pripravo odra, fantom in možem Našega

načrtih pričele izvajati. Potrebno je bilo čakati na priložnost. Že med vojno so uvrščeni na teh seznamih bili odstranjeni. Za tako dejavnost ni bilo potrebno ne sodbe, ne procesa, ne dokazov kakršne koli narave. Ideologi revolucije so točno vedeli kdo jim bo nasprotoval, kdo jim bo cilje preprečil, katere osebe je treba pobiti, da jim ne bodo na poti do revolucije. Padali so učitelji, duhovniki, kmetje, fantje, žene, družine, moške ... Kdorkoli si je drznil misliti drugače in to javno tudi izjavil. Če bi teh 12.000 umorjenih ostalo pri življenju, prepričana sem, da njihovi načr- ti ne bi uspeli. Ukaz likvidacije je dobil povelje dolgo pred koncem vojne, pričakati je bilo treba priložnost.

Kaj mora Slovenija storiti je prav dobro zna- no. Huda jama, Jama pod Krenom, Macesnava gorica, jarek na Teznem pri Mariboru, grape, gozdni obronki, kosti, kosti, kosti – človeške kos- ti. Slovenija dobro ve kaj mora storiti. Z eno be- sedo, dokler ni jasno izrečeno: 'množični poboji brez sodbe so zločin'. Zločin je zločin.

Škof Saje je bil zelo jasen v roški pridigi: »Sprave ne more biti brez resnice. Odpuščenja ne more biti brez priznanja krivde. Spoštovanja do mrtvih, ne more biti, če jih ne pokopljemo z dostojanstvom«. Zato je znova pozval vse od- govorne, naj storijo, kar je prav: da torej »jasno in javno obsodijo zločine, ki so se zgodili tukaj (op. v krajih pokolov); da operejo madež s spo- mina nedolžno pobitih in da poskrbijo za dosto- jen pokop teh žrtev«.

Naši predniki, ki so pred 80 leti morali zapu- stiti dom in vse kar so imeli, in si z begom v tu- jino reševali življenje, so tudi del te tragedije. Tudi zanje zahtevamo iste predpostavke dosto- janstva in vrnitev dobrega imena.

In tretja omenjena dimenzija, med Slovenijo in zgodovino, smo mi.

»Mi, ki smo ostali živi, smo dolžni spregovoriti v njihovem imenu« je nekoč dejal Justin Stanov- nik.

Zato, nikoli, nikoli ne dovoli, da ti kdo reče, da to, kar se je zgodilo, ni res. Nikoli, nikoli si ne dovoli, podvomiti dejstva, ki smo jih slišali iz prve roke od staršev, starih staršev in uče- ljev. Nikoli, nikoli ne dovoli, da bi bil naš spomin poteptan. Ker je prav naša zgodovina, s svojimi lučmi in sencami, tista, ki nas dela velike in ve- rodostojne.

Mi, ki smo med živimi, ostanimo živi za prera- no in krivično mrtve.

Nikoli, nikoli ne dovolite, da vas kdo kaznuje ali vas poniža ker mislite pravilno, kajti Slove- nec je Slovenca ubijal samo zato, ker je mislil drugače, ker je imel prave vrednote in ni sprejel terorja kot načina vladanja.

Ohranimo življenjsko držo, ki ni le žalost in bo- lečina za pobite. Po besedah letošnjega govor- nika spominske proslave v Rogu, dr. Matije Og- rina, je hkrati »zaveza k plemeniti nalogi: živeti, rasti, pričevati in graditi«.

Ohranimo njih spomin, pričajmo vedno, brez izjeme, nenehno in dosledno, dokler resnica, v vsej svoji polnosti, ne bo sprejeta. Bodimo glas zamočanih. Bodimo ponosni na naše ko- renine. Bodimo hvaležni za prejeti slovenski in krščanski zaklad. Obvarujmo pokončni spomin na rajne, spomnimo se jih v molitvi, molimo za padle, pogrešane, mučene in tudi izrecimo spo- kojno molitev za storilce tragedije. In končno, izkažimo vso našo hvaležnost s slovensko bese- do. Priznani prof. Jože Wakounig iz Koroške je v štirih besedah povzel naše poslanstvo in našo identiteto. Dejal je takó preprosto, takó jasno in tako razumljivo zamisel: »Slovenci moramo govoriti slovensko. Slovenci moramo govoriti slovensko.«

12.000 jih ne more spregovoriti.

Zgodovina vsake od naših družin je prav tis- ta, ki sramoti one, ki nas poskušajo žaliti in nas blatiti z oznakami izdajalcev. A od svojih staršev sem vedno slišala lepo besedo, otožno, a nikdar žaljivo. Ata Ciril, kljub vsemu trpljenju in grozi, nam je dneve prežl z ljubeznijo do Slovenije, pravil nam je: »Imejte radi Slovenijo, Slovenija niso režim in njegovi rablji.« Mama Vida nam je nekoč skoraj zašepetala: »Počutim se kot pre- sajena raža, ki ne bo nikjer dišala kot doma.«

Ko bodo storilci in izvajalci te hude tragedije slovenskega naroda na zatožni klopi, jih bom tudi jaz zatožila, ker zahtevam odgovor za vsako izgubljeno slovensko življenje zaradi nasproto- vanja revoluciji, za vsako bitje, ki je doma trpelo režim, za vsakega otroka, ki ostal brez verouka, za vsako dušo, ki je morala zapustiti rodni kraj, da si reši življenje in vero, in za vsakega izmed nas, ki smo bili prikrajšani in se rodili v tujini.

Zato, če ponovno za minutko zapremo oči in si moramo v hudi naglici izbrati kaj vzamemo na pot, jaz izberem, kar so moji starši prinesli s seboj: vero, upanje, ljubezen, molitev in sloven- sko pesem.

Padlim spomin, našim prednikom čast.

V SVOBODNI SLOVENIJI *pred 30 leti*

OB PRIPRAVAH NA PETDESETLETNICO

številka III - 19. 01. 1995

Bliža se čas pomembnih obletnic. Maja se bo velik del človeštva s ponosom spominjal propada fašističnega in nacističnega totalitarizma ter konca vojne, ki je prinesel zahodnemu svetu svobodo in gospodarski napredek.

Narodi srednje Evrope pa, ki so takrat namesto svobode pričeli doživljati novo nasilje komunističnega totalitarizma, imajo sicer močne razloge, da se tega obdobja spominjajo, a bi ob teh spominih težko opravičili zmagoslavno praznovanje. Tudi nam Slovencem sta fašizem in nacizem v času pred vojno in med njo storila težke krivice. V primeru njune zmage bi severni in zahodni sosedje izvedli na naši zemlji to, kar pozna današnji svet pod izrazom „etnično čiščenje«. Izbrisati nas bi hoteli ne le z zemljevidov, temveč tudi iz zgodovine. Pa tudi internacionalni komunizem, ki je v našem delu Evrope nasledil nacistično nasilje, je videl v narodih le sredstvo, s pomočjo katerega naj bi zavladal brezrazredni pa tudi breznarodni družbi.

Prav je, da poživimo spomin na dobo in na dogodke, ob katerih se je odločala naša usoda, pa tudi na razloge, ki so vodili odločitve naših prednikov.

Nacionalsocialistična Nemčija in internacionalsocialistična Sovjetska zveza, ena pod Hitlerjevim, druga pa pod Stalinovim vodstvom, sta sklenili 23. avgusta 1939 nenapadalno pogodbo. Postali sta vojaški zaveznici. Pakt, ki sta ga podpisala zunanja ministra Ribbentrop in Molotov v Moskvi in ki ga je Stalin potrdil z objemom nemškega zunanjega ministra in z zatrditvijo zvestobe svojemu zvezniku Hitlerju, je pomenil „zeleno luč« nacističnemu in sovjetskemu imperializmu ter diplomatski pričetek druge svetovne vojne. Poljsko sta si nekaj dni kasneje zaveznika nasilno razdelila, Sovjetska zveza pa je 30. novembra napadla Finsko. Finci so se junaško branili in postali kasneje nemški zavezniki v boju z ZSSR. Po vojni jim svet ni očital „kolaboracije« z nacisti, kajti jasno je bilo, da pred sovjeti niso imeli drugega izhoda.

Ko je Hitlerjeva Nemčija napadla Jugoslavijo 6. aprila 1941, je bila Stalinova Sovjetska zveza del „protikapitalistične« povezave. Zato ni presenečalo, da je slovenska komunistična partija kot del jugoslovanskega komunizma in posredno kominterne (komunistične internacionalne) ustanovila svojo „antiimperialistično fronto«, ki je bila usmerjena proti zahodnim zveznikom, tedaj edinim nasprotnikom nemškega in ruskega socialističnega sistema. Kasneje so komunisti opravičevali zavezništvo z nacisti kot „taktiko«. Mogoče. A če je res tako, zakaj zanikati pravico do „taktike« nasprotnikom komunizma, ko so morali le nekaj mesecev po prelomu tega zavezništva braniti pred njimi golo življenje?

Nemški napad na Sovjetsko zvezo 21. junija 1941 je bil povod, da so slovenski komunisti spremenili svojo „fronto« v „osvobodilno«. Treba je bilo pomagati Sovjetski zvezi in tedaj še „velikemu« Stalinu.

Ne pred vojno ne med njo ni bilo v Sloveniji nobene politične stranke niti ideološke skupine, ki bi bila naklonjena nacizmu ali fašizmu, kakor je bil primer recimo na Norveškem

in celo v Franciji. Vsi slovenski narodnjaki in demokrati so videli tedaj v Nemcih, Italijanih in Madžarih sovražnike, ki so bili dovolj močni, da so nas narodnostno ogrožali. Izkušnje s Češko, Finsko in baltskimi državami so jasno kazale, da se nobena velesila ne bo potegnila za naš narod, ki je tičal kot klin med kolesi tedaj vsemogočne osi Rim-Berlin.

Ni bilo upati na hitro pomoč zaveznikov, temveč le zaupati v končni vojaški poraz sovražnikov. Nihče ni dvomil v poraz nacistov in fašistov. Vprašanje je bilo le, če bo ta za nas Slovence prišel pravočasno. Hitler je namreč osebno ukazal svojim pristašem, in to ne le na nacionalsocialističnem shodu v Mariboru, naj mu narede našo zemljo — nemško.

Zato je bil prvi imperativ slovenskih demokratov med vojno ohraniti narod. Razmehroma hitra organizacija ilegalne „Slovenske zaveze« priča o pravilnem, dolgoročnem presojanju položaja predstavnikov demokratičnih političnih strank, pa o popolnem nepredvidevanju kakršnegakoli notranjega konflikta. Sovražnik je bil tedaj le okupator; ta bo premagan na mednarodnih bojiščih in ko bo izgubil dotedanjo premoč, bo nastopil čas akcij tudi na slovenskih tleh. Dr. Marko Natlačen, ki je bil tedaj najvidnejši slovenski politik na domačih tleh, je ukazal uničiti policijske arhive o slovenskih komunistih, da ne bi prišli v roke italijanskih fašistov. „Tudi oni so Slovenci,« je bila njegova utemeljitev tega ukaza pred prihodom okupatorja. Obvarovati je treba slovenska življenja. Tako so razmišljali in v skladu s tem prepričanjem tudi delovali slovenski demokrati. Niso računali, da jim grozi nevarnost ne le od okupatorjev, temveč tudi od domačih komunistov.

Komunistični pogled na položaj okupirane Slovenije pa je bil povsem drugačen. Njihov prvi namen naj bi bil, po Stalinovem ukazu, pomoč Sovjetski zvezi. Pri tem jim slovenska življenja niso pomenila veliko. Drugi, a ne manjši cilj pa je bil vzporedna izvedba komunistične revolucije pod okriljem boja za svobodo. Za revolucijo kot edino pot do totalitarne oblasti se je jugoslovanska partija odločila sama in sicer proti Stalinovim navodilom. „Žrtve morajo biti« je bilo eno od gesel komunistične partije, ki je razglasila za svojo OF monopol nad osvobodilnim bojem. Kratice NOB so postale na ta način monopolna znamka partije v revoluciji, kjer so komunisti zlorabljali slovensko narodno zavest v boju za popolno in nikomur odgovorno oblast.

Kdor ni sodeloval s KP pri tem revolucionarnem delovanju, je bil po njenem propagandnem aparatu obtožen izdajstva.

Kdo naj bi bil narodni izdajalec? Povsod po Evropi so v obdobju druge svetovne vojne tako imenovali tiste, ki so zaradi ideologije ali iz osebnih koristi sodelovali pri načrtih okupacijskih oblasti svojemu narodu v škodo. Pri nas se je večina prav dobro zavedala, da je politični cilj tuje okupacije bodisi fizično uničenje bodisi politična asimilacija slovenskega naroda. Kdor bi Italijanom, Nemcem in Madžarom pomagal pri doseganju tega političnega načrta, bi resnično bil izdajalec. Vendar med nami kaj takega ni bilo mogoče očitati ne političnim ne vojaškim in ne cerkvenim pred-

stavnikom, ki jih je vodila zavest o potrebi ohranjevanja slovenske kulture, predvsem pa slovenskih življenj.

Med tem pa sta tako „kulturni molk«, ki ga je ukazala KP, kakor partizansko izzivanje okupatorja, ki je brez slehernega vojaškega pomena prinašalo težke represalije nad našim ljudstvom, popolnoma sovpadala s sovražnikovimi načrti. Slučaj? Nikakor. Gre za zgovoren primer, kako različne ideologije, ki nimajo moralnih osnov, ki jim ni mar ne ljudi in ne narodov ter jim je vse le sredstvo v boju za absolutno, totalitarno oblast, segajo brezobzirno po podobnih sredstvih.

Kaj naj bi imeli poboji zavednih Slovencev v prvih letih okupacije, s katerimi so komunisti prisilili ljudstvo v samoobrambo, opraviti z narodno osvobodilnim bojem? To je bistveno vprašanje, ki zahteva jasnega odgovora. Za izvedbo revolucije je KP potrebovala nasprotnika; ustvarila si ga je s krvavim nasiljem nad lastnim narodom, pa čeprav je s tem sodelovala z okupatorjevim uničevalnim načrtom. Za svoje zločine je potrebovala opravičil; ustvarila si jih je s kleveto o izdajalcih in razdelila narod v času, ko je hotel biti enoten. Potrebovala je tudi pomoč ljudi, ki niso bili njeni člani; pridobila si jo je z lažjo, z izrabljanjem narodnih čustev in s terorjem. Okupator je iskal le povoda za pobijanje talcev, za odganjanje ljudi v koncentracijska taborišča. Komunistična OF mu je s svojimi likvidacijami in atentati prinašala izgovor na dlani.

Ali so bili partijski poboji med sovražno okupacijo osvobodilni boj ali revolucija? Kdor trdi prvo, naj razloži, čemu so na Slovenskem (in ne le po nekdanji ljubljanski pokrajini) trgi in spomeniki posvečeni revoluciji? Kdaj naj bi potekala ta revolucija, če so med vojno komunisti morili rojake le v imenu NOB? Pojasni naj tudi, kako so se mogli nekdanji oblastniki »mottiti«, ko so skozi pol stoletja slavili revolucionarne dosežke komunistične partije. V drugem primeru pa naj politiki in zgodovinarji priznajo, da je KP revolucijo načrtno izzvala in izvajala, da je izrabljala rodoljubje nekaterih lahkovernih rojakov, med tem ko se je sama borila za totalitarno oblast, ter da v tem boju ni imela proti sebi izdajalcev, temveč slovenske narodnjake, ki so vedeli, kaj pomeni boljševizem. Eno ali drugo. Trditi oboje je posmeh zdravi pameti.

Res, da obdobje okupacije ni potekalo enako po vseh slovenskih deželah. Partija je uporabljala ponekod drugačno taktiko, a pod istim vrhovnim vodstvom je zasledovala isti cilj, kar je lahko jasno tudi tistim, ki še vedno govore, da je bilo pri njih “drugače« .

Revolucija med okupacijo ni pripomogla k zavezniški zmagi in tako imenovana NOB ni prinesla po vojni našemu narodu nobene politične prednosti. Partizansko zavezništvo s Sovjetsko zvezo, katero so komaj nekaj let po vojni Titovi komunisti nenadoma pričeli gledati sovražno, nam je zapravilo na severni in na zahodni meji del narodnega ozemlja. V vojnem času narodi navadno pazijo, da ohranijo svoj gospodarski, kulturni in človeški potencial čim bolj nedotaknjen; pri nas ga je partija brezobzirno žrtvovala lastnim načrtom. V zmagi

gledajo države sredstvo za zavarovanje svojih interesov ter za politično utrditev v družbi narodov. Pri nas je partija podrejala narodne koristi najprej kominterni, nato pa bogatenju novega privilegiranega razreda. Da pa bi zakrila svoje izdajalsko ravnanje, je uporabljala staro taktiko: usmerila je svoj propagandni stroj tako proti pomorjenim kakor proti preživelim nasprotnikom, ki se niso mogli braniti, ter kazala nanje kot na »izdajalce« .

Vsakemu je že jasno, da so komunisti naredili med nami več materialne in moralne škode kakor okupatorji, ki so navalili na nas kot odkriti sovražniki. Po končani vojni so slovenski partizani pomorili več rojakov, kot so zmogli Nemci, Italijani in Madžari skupaj. Pred njimi je moralo v tujino, da si rešijo življenje in svobodo, več Slovencev, kot so jih bili sposobni izseliti nemški nacisti. Razlika je le v tem, da so okupatorji za svoje zločine morali dajati odgovor v Nürnbergu, med nami pa nosijo partijski likvidatorji še vedno naslove in privilegije narodnih herojev, strategii totalitarizma pa vodilna mesta v demokratični družbi.

Naravno je, da demokracije izkazujejo čast tistim, ki so se totalitarnemu sistemu upirali. Med nami ni tako. Demokratično izvoljene vlade še kar naprej dopuščajo, da se širijo celo po šolah stare komunistične laži, ter si pilatovsko umivajo roke nad krivicami iste partije, ki je med vojno in še petinštirideset let po njej edina izrabljala slovenski narod v svojo korist. Vsi vedo, da sta bila laž in nasilje sprejeti metodi povsod, kjerkoli se je posrečilo komunistični partiji doseči oblast, in da sta postala pri nas posplošena korupcija in sistematično izsiljevanje z leti edina opora vladajoče klike. In vendar se vse preveč rojakov v domovini še vedno vede, kakor da komunizma ne bi izkusili in ne poznali.

Človek se vpraša, ali je to sprenevedanje res posledica dolgoletnega pranja možganov? Ali ne gre pri tej tragični slepoti, kateri je zapadel del našega naroda, za usodno pomanjkanje pravega rodoljubja, spoštovanja resnice, trezne razumnosti in civilnega poguma? Na kakšnih temeljih naj tedaj slo- ni pričakovana in prepotrebna sprava?

Ko se bo slovenska država letos spominjala konca druge svetovne vojne, bi morala po vsej pravici istočasno tudi obsoditi zlorabo NOB v partijske namene in razglasiti mesec žalovanja ob petdesetletnici množičnih pobojev nasprotnikov komunizma, s katerimi je partijska oblast zaznamovala pričetek svoje strahovlade.

Za nas, ki nismo nikdar priznali legitimnosti partijske oblasti nad slovenskim narodom, je v tem času edini državni praznik, na katerega smo lahko ponosni, obletnica ustanovitve slovenske demokratične države. Vidne in nevidne žrtve revolucije ter nasilne oblasti, ki ji je sledila, pa bodo v narodu vedno prisotne kot boleč, a hkrati dragocen spomin. Mesec junij bo do konca slovenske zgodovine neločljivo povezoval ponos z zvestobo.

Marko Kremžar

OkrOgle obletnice | Vuk Rupnik (1912 - 1975)

Pred 50 leti, 14. avgusta 1975 je v Castelarju (Buenos Aires) umrl Vuk Rupnik, vojak, častnik kraljeve Jugoslovanske vojske, med drugo svetovno vojno pa poveljnik II. domobranskega bataljona na Rakeku in poveljnik II. brigade v Ljubljanski diviziji SNV. Zaradi izrednih uspehov nad komunističnimi nasprotniki se je II. bataljon poimenoval “Rupnikov bataljon”. Ob koncu vojne je prav on s svojimi protikomunističnimi borci omogočil varen odhod na Koroško ne samo domobranski vojski ampak tudi številnim civilnim beguncem, ko je v kratkem boju premagal partizane, ki so zasedli cesto in mostova čez reko Dravo v Borovljah.

Življenjepis Vuka Rupnika

Rodil se je 27. julija 1912 v Mostarju, kjer je tedaj služboval kot višji vojaški poveljnik njegov oče, general Leon Rupnik. Ljudsko šolo je obiskoval v Banja Luki, gimnazijo pa v Nišu v Srbiji. Tudi Vuk si je izbral za poklic vojaški stan. Leta 1928 je vstopil v vojno akademijo v Beogradu, po končanih študijih pa je služboval kot podporočnik v Prvem planinskem polku v Škofji Loki. Leta 1937 se je vrnil v Beograd, kjer je obiskoval višjo vojaško šolo za generalštabne častnike. Vrnil se je v Škofjo Loko, nato pa so ga premestili v Gerovo na Hrvaškem, kjer je poveljeval II. planinski strelski četi II. Planinskega polka. Vuk je bil zelo nadarjen in si je še zelo mlad pridobil veliko izkušenj, tekoče je govoril nemško, rusko, srbohrvaško in slovensko, ter bil odličen topograf, telegrafist, risar, pisar, prevajalec in učitelj smučanja.

Po razpadu Jugoslavije in kapitulaciji njenih oboroženih sil se je Vuk Rupnik srečno prebil do Ljubljane, kjer so ga z ostalimi častniki Italijani aretirali in poslali v vojno taborišče najprej v Gonars, nato pa v Padovo, od koder je bil izpuščen 23. decembra 1942.

Ko so po Sloveniji komunisti začeli izvajati svojo revolucijo, pobijati narodno zavedne ljudi, ropati njihove domove in pleniti njihovo premoženje, ni Vuk niti malo pomišljal, kje je njegovo mesto: odločno se je postavil na stran trpečega naroda in kot odločen protikomunist stopil kot poveljnik v Vaško stražo. Poveljeval je njeni posadki v Novem mestu. Po kapitulaciji Italije je uspešno preprečil ofenzivo komunistov v bitki pri Zameškem.

Ob ustanovitvi slovenskega domobranstva je Vuk postal poveljnik domobranskega bataljona na Rakeku. Kot izreden taktik in strateg je dokazal svoja vojaška znanja in dosegel zmage nad komunisti po vsej Notranjski, Dolenjski in celo Primorski. Bil je trn v peti

partizanskim enotam. Zaradi zmag je dobil ta bataljon ime “Rupnikov bataljon”. Že vest, da prihaja Rupnikov bataljon, je v partizanih vzbujala strah.

Ko je Narodni odbor 21. januarja 1945 justanovil Slovensko narodno vojsko (SNV) je majorja Vuka Rupnika povišal v čin podpolkovnika. Tako je postal poveljnik II. brigade-polka v Ljubljanski diviziji SNV. Zbral, sestavil in objavil je zvezek “Službeni predpisi” za vodstvo in vzgojo Slovenskega domobranstva in policijskega zbora, ki je v 50 straneh strnil glavna načela, delovanje in cilje domobranskih enot.

Ob kapitulaciji Nemčije in hitrem napredovanju Titove armade, so domobranci dobili povelje za umik. V Italijo se jim je uspelo umakniti le okoli 2000, za ostale je ostala odprta še pot na Koroško, kjer so angleški oddelki že zasedli Celovec in prišli do reke Drave. Tudi množica civilistov se je odločila za begunstvo. Beguska kolona je uspela priti čez Ljubelj in skozi takrat še nedokončani predor na Koroško. Prehod čez Dravo pa ni bil mogoč, ker so cesto in mostova zasedli partizani. Tu so se domobranci, pod vodstvom Vuka Rupnika, zadnjikrat spopadli s partizani, jih premagali in odprli dolgi vrsti beguncev por čez reko Dravo.

Begunska leta je Vuk Rupnik preživel v Avstriji in Italiji, od koder se je leta 1948 izselil v Argentino, kjer je delal kot uradnik v tekstilni tovarni Ciudadela. Bil je soustanovitelj društva slovenskih protikomunističnih borcev. Umrl je v Castelarju 14. avgusta 1975, pokopan je na pokopališču v Moronu.

Službeni predpisi za vodstvo in vzgojo Slovenskega domobranstva

Kot je bilo že omenjeno, je Vuk Rupnik leta 1944 zbral, sestavil in izdal zvezek s predpisi za domobrance.

V uvodu opiše tedanji položaj slovenskega naroda: “Slovenski narod je v pretežni večini že od začetka te vojne pokazal voljo, da ohrani mir, red in delavnost, zavedajoč se svoje maloštevilnosti, šibkosti in nezmožnosti, da bi vplival na potek vojnih dogodkov. Vmes pa je posegel komunizem, ki v svojem bistvu ubija vsako narodnost, torej tudi slovensko. Isti komunizem je pahnil narod proti njegovi volji v vojno in povzročil razpad njegove prejšnje države. Tisti komunizem, ki je prej naročil odvreči orožje in iti domov, je pozneje zagrabil odvrženo orožje, pognal ljudstvo v gore, in pod lažnivo pretvezo osvobodilnega boja naperil orožje proti lastnemu slovenskemu narodu. Današnji položaj je torej sad dosedanjega uničujočega komunističnega delovanja.”

Opiše tudi razlog in cilj slovenskega domobranstva: “Pod izrazom Slovensko domobranstvo razumemo narodno oboroženo silo, organizirano za prostovoljno borbo proti največjemu sovražniku vseh narodov - komunizmu.”

Sledijo splošna pravila in vojaške lastnosti in vrline (disciplina, poslušnost, hrabrost, zavest dolžnosti, ljubezen do domovine, požrtvovalnost, tovarištvo, zvestoba in vdanost, častiljubje, hladnokrvnost, točnost, pravičnost, vestnost, iskrenost in resnicoljubnost). “Vsak vojak mora ljubiti svojo domovino in narod tako, da se je zanj pripravljen žrtvovati. Da bo vojak dober rodoljub, mora ljubiti svobodo. Tisti narod, ki ni svobodoljub in ki mu je vseeno, kaj se

godí in kako gospodarijo v njegovi deželi, ni vreden imena narod in je po božjih zakonih obsojen, da izumre”.

Konča s poglavjem “Vedenje vojakov”:

- “Domobranec ne sme nikdar pozabiti, da je v službi domovine, na častni in dostojanstveni dolžnosti.”

- “Tako v službi kakor tudi izven službe mora biti vedenje v mejah zakonov in predpisov.”

- “Obnašanje vojakov mora biti resno in dostojno, kakor se spodobi vojaškemu stanu.”

- “Ako so vojaki razmeščeni po hišah med prebivalci, naj bo vojak do stanovalca, posebno do žensk, pazljiv in obziren v vsakem oziru. Borci ne smejo ničesar vzeti iz hiš.”

- “Z ujetimi sovražniki je treba postopati človeško: ni vredno častnega vojaka, da slabo postopa z onimi, ki se ne morejo braniti.”

- “Najstrožje je prepovedano, da bi borci uničevali, odvezemali ali celo ropali zasebno lastnino katerikoli osebi na katerem koli ozemlju.”

Kakšna razlika z navodili komunistov! (“Med najučinkovitejšimi ukrepi je jemanje talcev, aretacije”, “Obesite nič manj kot sto kulakov, znanih bogatašev in krvososov”, “Državljanska vojna ne pozna napisanih zakonov in ni sodišč za sovražnike” , “Naj delavski razred z množičnim terorjem stre hidro kontrarevolucije”- Lenin, Dzeržinski in drugi).

Zadnja bitka

Zadnja bitka slovenskih domobrancev - Slovenske narodne vojske - pod vodstvom Vuka Rupnika pri dravskem mostu pri Borovljah bo ostala za vedno zapisana v slovenski zgodovini kot ena najbolj junaških in zmagovitih bitk, ki je rešila na desettisoče slovenskih življenj in odprla demokratičnim Slovencem pot v svobodo.

Na poti begunstva je na vse umikajoče se civiliste in različne vojaške formacije prežala še ena ključna ovira: partizani so zasedli področje do reke Drave, preko katerega je potekala smer umika. V tem delu Koroške je operiral Koroški odred s svojimi štirimi bataljoni, 7. maja pa je prišel z Gorenjske tudi Kokrški odred in iz štajerske strani tudi Bračičeva brigada XIV. divizije. Poveljnik glavnega štaba partizanov Dušan Kveder-Tomaž, je poslal naslednji ukaz: “Razbiti belogardisti iz Ljubljane po osvoboditvi Kranja in Kamnika gredo preko Jesenic in Karavank na sever. Kontrolirajte prelaze čez Karavanke in dosežite na vsak način, da mi zajamemo te skupine!”

Bračičeva brigada je zasedla Borovlje vse do Drave, Koroški odred pa je imel zasedeno južno stran obeh mostov. Bračičeva brigada je imela na položajih 1616 borcev, Koroški odred pa okoli 1000. Partizanske enote so 8. maja zvečer zasedle svoje položaje in pričele z razoroževanjem vseh umikajočih se vojaških enot. Dosledno pa so lovili civilne begunce in pripadnike SNV.

V razgovoru, ki ga je Pavle Rant objavil v reviji Vestnik, je Vuk Rupnik opisal okoliščine in dogodke bitke pri Borovljah: “10. maja dopoldne smo stali pred tunelom. Tam me je poiskal France Kremžar, izvoljeni

predsednik slovenskega parlamenta, ter mi dejal nekako takole: “Prosim vas, rešite nas in premagajte partizane. Celo noč smo se pripravljali na smrt”. Mislil je na prvi val beguncev, ki je že 9. maja prekoratil tunel in se na drugi strani znašel pred partizani, ki so nemoteno operirali ob vsej dolini Borovnice tja do Drave.

Po kratkem posvetu sem se podal na koto 550 nad Borovljami, dal razporediti čete in bateriji ukazal, naj začne z zapornim ognjem. Ob danem signalu bo boj prevzela domobranska vojska... Ob petih popoldne 10. maja se je bitka začela. Rupnikov bataljon je navalil na Borovnico in potegnil obrambno črto ob robu hoste do Borovelj vključno. Levo od Rupnikovega bataljona je operiral Tomic z namenom zasedbe Borovelj, še bolj levo pa Ratko Šušteršič, da bi prišel do Drave, in sicer na mestu, kjer smo imeli naznačen prehod s splavi.

Ob sedmih zvečer je bila bitka končana in prehod odprt. Na partizanski strani so se borili 13. brigada - Bračičeva, bivša Loška iz XIV. divizije in IV. operativne zone. Padlo je tam 18 partizanov, med domobranci nihče in tudi ranjenih ni bilo. Most sam so ščitili Koroški odred in Primorska brigada. Ko je bil most odprt, je moj nekdani bataljon začel pot z visoko dvignjeno slovensko zastavo. Takšno, kot je bila ustvarjena, takšno, kot jo še danes poznamo: belo-modro-rdečo, brez slehernih našivov ali dodatkov.”

Ob koncu razgovora je Vuk dejal: “Naj končam in samo še dodam: skušal sem storiti vse, kar je bilo mogoče, kot Slovenec in kot oficir. Če mi je uspelo, bodo sodili drugi. Moj odgovor pred Bogom bo pa zelo lahak: stal sem s svojim narodom, to pa ni noben greh”.

Pripravil: **Jože Jan**

Viri: Svobodna Slovenija, Duhovno življenje, Vestnik, Črna knjiga komunizma, Aleš Nose: II. udarni ali Rupnikov bataljon, Nova slovenska zaveza, Družina

KOLEDAR

14. septembra

Mladinski dan v Našem domu San Justo

21. septembra

64. obletnica Slomškovega doma in 15 let zbora Ex Corde

27. septembra

Srečanje zborov v Slovenskem domu San Martín

27. septembra

Slomškova proslava v Slovenski hiši

28. septembra

Mladinski dan v Slovenski vasi

4. oktobra

Mladinsko romanje v Luján

10. oktobra

Koncert okteta In spiritu na Pristavi

12. oktobra

Obletnica Našega doma San Justo

17. oktobra

Koncert okteta In spiritu v Usina del Arte

18. oktobra

Koncert okteta In spiritu v Našem domu San Justo

“

ZA RAZMISLEK IN NASMEH

”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

ŽRTEV

23. avgusta se je obeležil Evropski dan spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov, zlasti komunizma, nacizma in fašizma.

Za razglasitev Dneva spomina se je leta 2008 zavzela skupina poslancev Evropskega parlamenta in naslednje leto je bila sprejeta resolucija, s katero se je razglasil v vsej Evropski uniji. Slovenija je Dan spomina na žrtve totalitarnih režimov sprejela na dopisni seji vlade 8. avgusta 2012.

23. avgust je bil izbran, ker sovпада z dnem podpisa pakta Ribbentrop-Molotov (23. 08. 1939), v katerem sta se nemški nacional-socializem in sovjetski komunizem pobratila in podpisala pakt o nenapadanju, v resnici pa sta se Hitler in Stalin dogovorila o medsebojni razdelitvi Vzhodne Evrope. Samo teden dni potem je začela II. svetovna vojna, ko je Hitler napadel Poljsko, dva tedna kasneje pa je Poljsko napadel tudi Stalin.

Na predvečer Dneva spomina na žrtve totalitarnih režimov je v ljubljanski stolnici nadškof Stanislav Zore daroval sveto mašo. V homiliji je med drugim povedal: “Nasilje je v človeštvu prisotno že skozi vso njeno zgodovino. Od

Abela in Kajna naprej; od tistega trenutka dalje, ko je človek dovolil, da njegove odločitve vodita pohlep in zavist. Oba, tako pohlep in zavist, se za dosego svojih ciljev nista ozirala na žrtve. Šla sta preko trupel.

S totalitarnimi režimi 20. stoletja pa sta pohlep in zavist oblikovala nov način doseganja ciljev za vsako ceno. Razvila sta industrijo ubijanja in morjenja, razvila sta industrijo smrti. Odstranjevanje nasprotnikov - pravih in namišljenih - je postalo logistično vprašanje, logistični problem. Nobenih moralnih ozirov več. Nobenega pogleda v prestrašene in objokane oči, v onemogle obraze in shirana telesa.”

S strani slovenske vlade pa ni bilo nobene spominske prireditve, nobene izjave, celo nobene publikacije na socialnih omrežjih, kjer vlada in stranke vladne koalicije rade objavljajo. Kakor, da bi ne bilo med Slovenci in na slovenskih tleh na desetisoče žrtev fašizma, nacizma in komunizma. Žalostno.

Če pa slovenska vlada molči, pa govorijo pregovori:

- Brez žrtev ni zmage. (Slovenski pregovor)
- Sladko in častno je umreti za domovino. (latinski pregovor)
- Daritev sebe je najvišja daritev.

- (budistični pregovor)
- Žrtev prinaša nesmrtnost v spominu. (afriški pregovor)
 - Kdor se igra z ognjem, lahko postane njegova žrtev. (kitajski pregovor)
 - Žrtev enega rešuje mnoge. (nigerijski pregovor)
 - Kdor postane žrtev svojih sovražnikov, ne sme pričakovati usmiljenja. (afganistanski pregovor)
 - Kdor ni pripravljen biti žrtev, ne bo nikoli junak. (srbski pregovor)
 - Resnica je prva žrtev vojne. (zahodnoafriški pregovor)
 - Razuzdanost ima več žrtev kot meč. (kitajski pregovor)
 - Boljše je biti žrtev krivice, kot pa sam storiti krivico. (kamerunski pregovor)
 - Misli so kot puščice ... lahko postaneš sam svoja žrtev. (budistični pregovor)
 - Obsodi morilca, a imej sočutje do njegove žrtve. (latinski pregovor)

Pripravil: Jože Jan

Vabilo

Zveza slovenskih mater in žena in odbor Slomškovega doma vas vabita na dobrodelno-prodajno razstavo, k ibo v Slomškovem domu ob njegovi 64. Obletnici, v nedeljo, 21. Septembra 2025.

Razstavo si lahko ogledate, če kliknete na spodnjo povezavo:

<https://infozsmz.wixsite.com/zsmz-arte>

Kjer pojejo, tam se ljudje dobro imajo.
bl. A.M. Slomšek

64 LET SLOMŠKOVEGA DOMA

15 LET ZBORA EX CORDE

21. SEPTEMBRA 2025

OB 8.45

sv. maša

zajtrk

likovna razstava

kulturni program

kosilo

SLOMŠKOV DOM

CASTELLI 28 - RAMOS MEJÍA

64. MLA DINSKI DAN

8:00 • SV. MAŠA

9:15 • DVIGANJE ZASTAV

9:30 • ZAČETEK TEKMOVANJ

13:00 • SKUPNO KOSILO

17:00 • FINALE

19:30 • KULTURNI PROGRAM

14. SEPTEMBRA

NATO PROSTA ZABAVA

Sodeluje skupina POTOMCI

V NAŠEM DOMU

REPUBLIKA SLOVENIJA

URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

SLAR

CÁMARA DE COMERCIO ESLOVENO ARGENTINA

BAJDA s.r.l.

SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini

Ustanovitelj Miloš Stare

Lastnik društvo Zedinjena Slovenija

Predsednik Jure Komar

Urednika:

Mariana Poznič, Jože Jan

Oblikovanje:

Leila Erjavec, Sofia Komar

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LI BRE

Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina

email svobodna.ba@gmail.com

www.svobodnaslovenija.com.ar

Podpisani članki lahko ne izražajo mnenja in uredniške usmeritve Svobodne Slovenije.